

LU rozklad

Permutační matice P vznikne z jednotkové matice nějakou výměnou (permutací) sloupců (řádků).

$$E = \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{pmatrix} \xrightarrow{\text{↔}} P = \begin{pmatrix} 0 & 1 & 0 \\ 1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{pmatrix}$$

Př. Vynásobte:

$$\begin{pmatrix} 1 & 2 & 3 \\ 1 & 2 & 3 \\ 1 & 2 & 3 \end{pmatrix} \cdot \begin{pmatrix} 0 & 1 & 0 \\ 1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 2 & 1 & 3 \\ 2 & 1 & 3 \\ 2 & 1 & 3 \end{pmatrix}$$

A   P   AP

Vynásobíme-li matici A maticí P zprava, dojde ke stejné výměně sloupců v A , jako při vzniku matice P z matice E .

Věta: Necht' P je permutační matice. Potom $P^{-1} = P^T$

Důkaz: Všimněme si, že

$$P = \begin{pmatrix} | & | & | \\ \delta_{11} & \delta_{12} & \dots & \delta_{1m} \\ | & | & | \end{pmatrix}; \delta_{ij} \text{ je nějaký sloupec jednotkové matice } E, \delta_i \neq \delta_j \text{ pro } i \neq j.$$
$$\Rightarrow P^T = \begin{pmatrix} \delta_1 \\ \delta_2 \\ \vdots \\ \delta_m \end{pmatrix} \Rightarrow$$

$$P^T \cdot P = \begin{pmatrix} \delta_1 \\ \delta_2 \\ \vdots \\ \delta_m \end{pmatrix} \begin{pmatrix} | & | & | \\ \delta_{11} & \delta_{12} & \dots & \delta_{1m} \\ | & | & | \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} \delta_{11} & \delta_{12} & \dots & \delta_{1m} \\ \delta_{21} & \delta_{22} & \dots & \delta_{2m} \\ \vdots & \vdots & \ddots & \vdots \\ \delta_{m1} & \delta_{m2} & \dots & \delta_{mm} \end{pmatrix} = E$$

$\delta_i \delta_i = 1$ i $\delta_i \delta_j = 0$ pro $i \neq j$
↑
jednička na stejné pozici   jedniček na jiných místech

Věta: Necht' A je regulární čtvercová matice. Potom existuje permutační matice P , dolní trojúhelníková matice L (pod diagonálou nuly) a horní trojúhelníková matice U (nad diag. nuly) takové, že:

$$A \cdot P = L \cdot U$$

Pr. mn Nalezněte LU rozklad matice $A = \begin{pmatrix} 2 & 0 & 1 \\ 4 & 1 & 1 \\ -2 & 3 & 2 \end{pmatrix}$.

Plán: 1.) $(A | E) \sim \dots \sim (U | \tilde{L})$

Budeme přičítat násobky řádků v A jen směrem dolů! Nesmíme vyměňovat řádky!

nuly pod diag. *nuly nad diag.* $\Rightarrow \tilde{L} \cdot A = U \quad | \quad \tilde{L}^{-1}$

2.) $(\tilde{L} | E) \sim \dots \sim (E | L)$

$\tilde{L}$ má nuly nad diag. $\Rightarrow \tilde{L}^{-1} = L$ také!

$$\Rightarrow 1.) \left(\begin{array}{ccc|ccc} 2 & 0 & 1 & 1 & 0 & 0 \\ 4 & 1 & 1 & 0 & 1 & 0 \\ -2 & 3 & 2 & 0 & 0 & 1 \end{array} \right) \xrightarrow[-2r_1]{+r_1} \left(\begin{array}{ccc|ccc} 2 & 0 & 1 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & -1 & -2 & 1 & 0 \\ 0 & 3 & 1 & 1 & 0 & 1 \end{array} \right) \xrightarrow[-3r_2]{-3r_2} \left(\begin{array}{ccc|ccc} 2 & 0 & 1 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & -1 & -2 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 6 & 7 & -3 & 1 \end{array} \right)$$

$A \qquad E \qquad \qquad \qquad U \qquad \tilde{L}$

$$2.) \left(\begin{array}{ccc|ccc} 1 & 0 & 0 & 1 & 0 & 0 \\ -2 & 1 & 0 & 0 & 1 & 0 \\ 7 & -3 & 1 & 0 & 0 & 1 \end{array} \right) \xrightarrow[-7r_1]{+2r_1} \left(\begin{array}{ccc|ccc} 1 & 0 & 0 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 & 2 & 1 & 0 \\ 0 & -3 & 1 & -7 & 0 & 1 \end{array} \right) \xrightarrow{+3r_2} \left(\begin{array}{ccc|ccc} 1 & 0 & 0 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 & 2 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & -1 & 3 & 1 \end{array} \right)$$

$\tilde{L} \qquad E \qquad \qquad \qquad L = \tilde{L}^{-1}$

$$\Rightarrow \underline{\underline{A = L \cdot U = \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 2 & 1 & 0 \\ -1 & 3 & 1 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} 2 & 0 & 1 \\ 0 & 1 & -1 \\ 0 & 0 & 6 \end{pmatrix}}}$$

$$\text{Zk: } \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 2 & 1 & 0 \\ -1 & 3 & 1 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} 2 & 0 & 1 \\ 0 & 1 & -1 \\ 0 & 0 & 6 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 2 & 0 & 1 \\ 4 & 1 & 1 \\ -2 & 3 & 2 \end{pmatrix} \checkmark$$

$L \cdot U = A$

Poznámka: V kroku 1.) se někdy neobejdeme bez výměny sloupců. Například pro $A = \begin{pmatrix} 0 & 2 & -1 \\ 1 & -1 & 1 \\ 1 & -3 & 4 \end{pmatrix}$ - chceme upravit na schodový tvar, ale nemůžeme vyměňovat řádky! Proto vyměníme sloupce pomocí P a rozkládáme matici AP .

Pr. mn Najděte LU rozklad matice $A = \begin{pmatrix} 0 & 2 & -1 \\ 1 & -1 & 1 \\ 1 & -3 & 4 \end{pmatrix}$.

1.) $\begin{pmatrix} 0 & 2 & -1 & | & 1 & 0 & 0 \\ 1 & -1 & 1 & | & 0 & 1 & 0 \\ 1 & -3 & 4 & | & 0 & 0 & 1 \end{pmatrix} \sim \begin{pmatrix} -1 & 2 & 0 & | & 1 & 0 & 0 \\ 1 & -1 & 1 & | & 0 & 1 & 0 \\ 4 & -3 & 1 & | & 0 & 0 & 1 \end{pmatrix} \xrightarrow{+r_1} \begin{pmatrix} -1 & 2 & 0 & | & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 1 & | & 1 & 1 & 0 \\ 0 & 5 & 1 & | & 4 & 0 & 1 \end{pmatrix} \xrightarrow{-5r_2} \begin{pmatrix} -1 & 2 & 0 & | & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 1 & | & 1 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & -4 & | & -1 & -5 & 1 \end{pmatrix}$

$A \cdot P = E$ $T_1 A P = T_1 E$ $T_2 T_1 A P = T_2 T_1 E$

$P = \begin{pmatrix} 0 & 0 & 1 \\ 1 & 0 & 0 \\ 1 & 0 & 0 \end{pmatrix}$

$L = \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 1 \\ 0 & 0 & 1 \end{pmatrix}$ $U = \begin{pmatrix} -1 & 2 & 0 \\ 0 & 1 & 1 \\ 0 & 0 & -4 \end{pmatrix}$

chceme upravit na schodový tvar, nesmíme vyměňovat řádky! $\Rightarrow$ vyměníme sloupce!

2.) $\begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 & | & 1 & 0 & 0 \\ 1 & 1 & 0 & | & 0 & 1 & 0 \\ -1 & -5 & 1 & | & 0 & 0 & 1 \end{pmatrix} \xrightarrow{-r_1} \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 & | & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 & | & -1 & 1 & 0 \\ 0 & -5 & 1 & | & -1 & 0 & 1 \end{pmatrix} \xrightarrow{+5r_2} \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 & | & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 & | & -1 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & | & -4 & 5 & 1 \end{pmatrix}$

$L^{-1} = L$

$\Rightarrow \begin{pmatrix} 0 & 2 & -1 \\ 1 & -1 & 1 \\ 1 & -3 & 4 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} 0 & 0 & 1 \\ 0 & 1 & 0 \\ 1 & 0 & 0 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 \\ -1 & 1 & 0 \\ -4 & 5 & 1 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} -1 & 2 & 0 \\ 0 & 1 & 1 \\ 0 & 0 & -4 \end{pmatrix}$

$A \cdot P = L \cdot U$

ZK: $\begin{pmatrix} 0 & 2 & -1 \\ 1 & -1 & 1 \\ 1 & -3 & 4 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} 0 & 0 & 1 \\ 0 & 1 & 0 \\ 1 & 0 & 0 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} -1 & 2 & 0 \\ 1 & -1 & 1 \\ 4 & -3 & 1 \end{pmatrix}$

$\begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 \\ -1 & 1 & 0 \\ -4 & 5 & 1 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} -1 & 2 & 0 \\ 0 & 1 & 1 \\ 0 & 0 & -4 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} -1 & 2 & 0 \\ 1 & -1 & 1 \\ 1 & -3 & 4 \end{pmatrix}$

Pr. mn Najděte LU rozklad matice $A = \begin{pmatrix} 0 & 1 & 5 \\ 2 & 3 & 2 \\ 4 & -1 & 1 \end{pmatrix}$

1.) $\begin{pmatrix} 0 & 1 & 5 & | & 1 & 0 & 0 \\ 2 & 3 & 2 & | & 0 & 1 & 0 \\ 4 & -1 & 1 & | & 0 & 0 & 1 \end{pmatrix} \sim \begin{pmatrix} 1 & 0 & 5 & | & 1 & 0 & 0 \\ 3 & 2 & 2 & | & 0 & 1 & 0 \\ -1 & 4 & 1 & | & 0 & 0 & 1 \end{pmatrix} \xrightarrow{-3r_1} \begin{pmatrix} 1 & 0 & 5 & | & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 2 & -13 & | & -3 & 1 & 0 \\ 0 & 4 & 6 & | & 1 & 0 & 1 \end{pmatrix} \xrightarrow{-2r_2} \begin{pmatrix} 1 & 0 & 5 & | & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 2 & -13 & | & -3 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 32 & | & 7 & -2 & 1 \end{pmatrix}$

$P = \begin{pmatrix} 0 & 1 & 0 \\ 1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{pmatrix}$

$L = \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 13 \\ 0 & 0 & 1 \end{pmatrix}$ $U = \begin{pmatrix} 1 & 0 & 5 \\ 0 & 2 & -13 \\ 0 & 0 & 32 \end{pmatrix}$

2.) $\begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 & | & 1 & 0 & 0 \\ -3 & 1 & 0 & | & 0 & 1 & 0 \\ 7 & -2 & 1 & | & 0 & 0 & 1 \end{pmatrix} \xrightarrow{+3r_1} \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 & | & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 & | & 3 & 1 & 0 \\ 0 & -2 & 1 & | & -7 & 0 & 1 \end{pmatrix} \xrightarrow{-2r_2} \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 & | & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 & | & 3 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & | & -12 & 1 & 1 \end{pmatrix}$

$L = \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{pmatrix}$ $U = \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{pmatrix}$

$\Rightarrow \begin{pmatrix} 0 & 1 & 5 \\ 2 & 3 & 2 \\ 4 & -1 & 1 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} 0 & 1 & 0 \\ 1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 3 & 1 & 0 \\ -12 & 1 & 1 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{pmatrix}$

ZK: $\begin{pmatrix} 1 & 0 & 5 \\ 3 & 2 & 2 \\ -1 & 4 & 1 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 1 & 0 & 5 \\ 3 & 2 & 2 \\ -1 & 4 & 1 \end{pmatrix} V$

Poznámka: Někdy není od začátku zřejmé, jakou permutační maticí P bude třeba nově! Nevadí! Viz příklad:

Pr. min. Nalezněte LU rozklad matice $A = \begin{pmatrix} 0 & 1 & 1 \\ 1 & 1 & 1 \\ 2 & 3 & 2 \end{pmatrix}$

$$1.) \left(\begin{array}{ccc|ccc} \overbrace{0}^{\leftarrow} & 1 & 1 & 1 & 0 & 0 \\ 1 & 1 & 1 & 0 & 1 & 0 \\ 2 & 3 & 2 & 0 & 0 & 1 \end{array} \right) \sim \begin{array}{c} \begin{array}{ccc|ccc} 1 & 1 & 0 & 1 & 0 & 0 \\ 1 & 1 & 1 & 0 & 1 & 0 \\ 2 & 3 & 2 & 0 & 0 & 1 \end{array} \\ \begin{array}{cc} AP_1 & E \end{array} \end{array} \xrightarrow{-r_1} \begin{array}{c} \begin{array}{ccc|ccc} 1 & 1 & 0 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & -1 & 1 & 0 \\ 0 & 1 & 2 & -2 & 0 & 1 \end{array} \\ \begin{array}{cc} T_1 AP_1 & T_1 \end{array} \end{array} \xrightarrow{-2r_2} \begin{array}{c} \begin{array}{ccc|ccc} 1 & 0 & 1 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 & -1 & 1 & 0 \\ 0 & 2 & 1 & -2 & 0 & 1 \end{array} \\ \begin{array}{cc} T_1 AP_1 P_2 & T_1 \end{array} \end{array} \xrightarrow{-2r_2} \begin{array}{c} \begin{array}{ccc|ccc} 1 & 0 & 1 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 & -1 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & 0 & -2 & 1 \end{array} \\ \begin{array}{cc} T_2 T_1 AP_1 P_2 & T_2 T_1 \end{array} \\ \underbrace{\tilde{L} \cdot A \cdot P}_{U} \quad \underbrace{\tilde{L}} \end{array}$$

$$P_1 = \begin{pmatrix} 0 & 0 & 1 \\ 0 & 1 & 0 \\ 1 & 0 & 0 \end{pmatrix} \quad T_1 = \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 \\ -1 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{pmatrix} \quad P_2 = \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \\ 0 & 1 & 0 \end{pmatrix} \quad T_2 = \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 \\ 0 & -2 & 1 \end{pmatrix}$$

$$\Rightarrow P = P_1 \cdot P_2 = \begin{pmatrix} 0 & 0 & 1 \\ 0 & 1 & 0 \\ 1 & 0 & 0 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \\ 0 & 1 & 0 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \\ 1 & 0 & 0 \end{pmatrix} \text{ nebo: } \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{pmatrix} \xrightarrow{E} \begin{pmatrix} 0 & 0 & 1 \\ 0 & 1 & 0 \\ 1 & 0 & 0 \end{pmatrix} \xrightarrow{P_1} \begin{pmatrix} 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \\ 1 & 0 & 0 \end{pmatrix} \xrightarrow{P_1 P_2 = P}$$

$$2.) \left(\begin{array}{ccc|ccc} 1 & 0 & 0 & 1 & 0 & 0 \\ -1 & 1 & 0 & 0 & 1 & 0 \\ 0 & -2 & 1 & 0 & 0 & 1 \end{array} \right) \xrightarrow{+r_1} \begin{array}{c} \begin{array}{ccc|ccc} 1 & 0 & 0 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 & 1 & 1 & 0 \\ 0 & -2 & 1 & 0 & 0 & 1 \end{array} \\ \begin{array}{cc} \tilde{L} & E \end{array} \end{array} \xrightarrow{+2r_2} \begin{array}{c} \begin{array}{ccc|ccc} 1 & 0 & 0 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 & 1 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & 2 & 2 & 1 \end{array} \\ \begin{array}{cc} E & L \end{array} \end{array}$$

$$\Rightarrow \begin{pmatrix} 0 & 1 & 1 \\ 1 & 1 & 1 \\ 2 & 3 & 2 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \\ 1 & 0 & 0 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 1 & 1 & 0 \\ 2 & 2 & 1 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} 1 & 0 & 1 \\ 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{pmatrix}$$

$$\text{zk: } \begin{pmatrix} 1 & 0 & 1 \\ 1 & 1 & 1 \\ 2 & 2 & 3 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 1 & 0 & 1 \\ 1 & 1 & 1 \\ 2 & 2 & 3 \end{pmatrix} \checkmark$$

Poznámka: Díky asociativitě násobení matic je jedno v jakém pořadí upravujeme matici A - zda nejprve provedeme řádkové úpravy, nebo výměny sloupců:

$$T_2(T_1(AP_1)P_2) = U \quad (\text{ukážeme obdržíme } U, \text{ ale také platí!})$$

$$U = (T_2 T_1) A (P_1 P_2) = \tilde{L} \cdot A \cdot P \quad \text{ikde } \tilde{L} = T_2 T_1, P = P_1 P_2$$

$\Rightarrow$ Nemusíme dopředu vědět, které sloupce bude třeba v A vyměnit. Ujistíme se během úprav při hledání matice $\tilde{L}$.

Pr. min. Nalezněte LU rozklad matice $A = \begin{pmatrix} 1 & 1 & 1 & 0 \\ -1 & -2 & 0 & 1 \\ 0 & 1 & -1 & -2 \\ 2 & 3 & 0 & 1 \end{pmatrix}$

$$1.) \left(\begin{array}{cccc|cccc} 1 & 1 & 1 & 0 & 1 & 0 & 0 & 0 \\ -1 & -2 & 0 & 1 & 0 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & -1 & -2 & 0 & 0 & 1 & 0 \\ 2 & 3 & 0 & 1 & 0 & 0 & 0 & 1 \end{array} \right) \xrightarrow{\substack{+r_1 \\ -2r_1}} \left(\begin{array}{cccc|cccc} 1 & 1 & 1 & 0 & 1 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & -1 & 1 & 1 & 1 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & -1 & -2 & 0 & 0 & 1 & 0 \\ 0 & 1 & -2 & 1 & -2 & 0 & 0 & 1 \end{array} \right) \xrightarrow{\substack{+r_2 \\ +r_3}} \left(\begin{array}{cccc|cccc} 1 & 1 & 1 & 0 & 1 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & -1 & 1 & 1 & 1 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & -1 & 1 & 1 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & -1 & 2 & -1 & 1 & 0 & 1 \end{array} \right) \sim$$

$$\Rightarrow P_1 = \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \\ 0 & 0 & 1 & 0 \end{pmatrix}$$

$$\sim \left(\begin{array}{cccc|cccc} 1 & 1 & 0 & 1 & 1 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & -1 & 1 & 1 & 1 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & -1 & 0 & 1 & 1 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 2 & -1 & -1 & 1 & 0 & 1 \end{array} \right) \xrightarrow{+2r_3} \left(\begin{array}{cccc|cccc} 1 & 1 & 0 & 1 & 1 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & -1 & 1 & 1 & 1 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & -1 & 0 & 1 & 1 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & -1 & 1 & 3 & 2 & 1 \end{array} \right) \xrightarrow{\substack{U \\ L}}$$

$$2.) \left(\begin{array}{cccc|cccc} 1 & 0 & 0 & 0 & 1 & 0 & 0 & 0 \\ 1 & 1 & 0 & 0 & 0 & 1 & 0 & 0 \\ 1 & 1 & 1 & 0 & 0 & 0 & 1 & 0 \\ 1 & 3 & 2 & 1 & 0 & 0 & 0 & 1 \end{array} \right) \xrightarrow{\substack{-r_1 \\ -r_1 \\ -r_1}} \left(\begin{array}{cccc|cccc} 1 & 0 & 0 & 0 & 1 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 & 0 & -1 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 1 & 0 & -1 & 0 & 1 & 0 \\ 0 & 3 & 2 & 1 & -1 & 0 & 0 & 1 \end{array} \right) \xrightarrow{\substack{-r_2 \\ -3r_2}} \left(\begin{array}{cccc|cccc} 1 & 0 & 0 & 0 & 1 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 & 0 & -1 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & 0 & 0 & -1 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 2 & 1 & 2 & -3 & 0 & 1 \end{array} \right) \xrightarrow{-2r_3}$$

$$\sim \left(\begin{array}{cccc|cccc} 1 & 0 & 0 & 0 & 1 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 & 0 & -1 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & 0 & 0 & -1 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 1 & 2 & -1 & -2 & 1 \end{array} \right) \xrightarrow{L}$$

$$\frac{\begin{pmatrix} 1 & 1 & 1 & 0 \\ -1 & -2 & 0 & 1 \\ 0 & 1 & -1 & -2 \\ 2 & 3 & 0 & 1 \end{pmatrix} \cdot \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \\ 0 & 0 & 1 & 0 \end{pmatrix}}{A \cdot P} = \frac{\begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 & 0 \\ -1 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & -1 & 1 & 0 \\ 2 & -1 & -2 & 1 \end{pmatrix} \cdot \begin{pmatrix} 1 & 1 & 0 & 1 \\ 0 & -1 & 1 & 1 \\ 0 & 0 & -1 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & -1 \end{pmatrix}}{L \cdot U}$$

$$\text{Zk: } \begin{pmatrix} 1 & 1 & 0 & 1 \\ -1 & -2 & 1 & 0 \\ 0 & 1 & -2 & -1 \\ 2 & 3 & 1 & 0 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 1 & 1 & 0 & 1 \\ -1 & -2 & 1 & 0 \\ 0 & 1 & -2 & -1 \\ 2 & 3 & 1 & 0 \end{pmatrix}$$

Řešení soustav lineárních rovnic LU rozkladem

Je třeba vyřešit soustavu $A \cdot \bar{x} = \bar{b}$

$$A \cdot P \cdot P^{-1} \bar{x} = \bar{b} \quad | \quad AP = L \cdot U$$

$$LU P^{-1} \bar{x} = \bar{b} \quad | \quad P^{-1} \bar{x} = \bar{y}$$

$$LU \bar{y} = \bar{b} \quad | \quad U \bar{y} = \bar{r}$$

$$L \bar{r} = \bar{b}$$

⇒ Postup:

1) Najdeme LU rozklad matice A: určíme $\tilde{L}, U, P$.

2) Vyřešíme soustavu $L \bar{r} = \bar{b}$: např. pomocí $\tilde{L} = \tilde{L}^{-1} \Rightarrow$

$$\bar{r} = \tilde{L} \cdot \bar{b}$$

3) Vyřešíme soustavu:

$$U \bar{y} = \bar{r} \quad (\Rightarrow \text{určíme } \bar{y})$$

4) Určíme $\bar{x}$:

$$\bar{x} = P \cdot \bar{y}$$

Př: Vyřešte soustavu rovnic

$$\left. \begin{aligned} x_1 + 2x_2 + x_3 &= 2 \\ -2x_1 + 3x_2 - x_3 &= -3 \\ 3x_1 + 6x_2 - 2x_3 &= 1 \end{aligned} \right\} =$$

1) LU rozklad: $A = \begin{pmatrix} 1 & 2 & 1 \\ -2 & 3 & -1 \\ 3 & 6 & -2 \end{pmatrix} \Rightarrow$

$$\left(\begin{array}{ccc|ccc} 1 & 2 & 1 & 1 & 0 & 0 \\ -2 & 3 & -1 & 0 & 1 & 0 \\ 3 & 6 & -2 & 0 & 0 & 1 \end{array} \right) \xrightarrow{\substack{2R_1 \\ -3R_1}} \left(\begin{array}{ccc|ccc} 1 & 2 & 1 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & -1 & -3 & 2 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & -5 & -3 & 0 & 1 \end{array} \right) \quad \begin{matrix} U \\ L \\ P = E \end{matrix}$$

$$2) \bar{r} = \tilde{L} \cdot \bar{b} = \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 2 & 1 & 0 \\ -3 & 0 & 1 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} 2 \\ -3 \\ 1 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 2 \\ 1 \\ -5 \end{pmatrix}$$

3) Vyřešíme $U \bar{y} = \bar{r}$

$$\left(\begin{array}{ccc|c} 1 & 2 & 1 & 2 \\ 0 & -1 & -3 & 1 \\ 0 & 0 & -5 & -5 \end{array} \right) \Rightarrow \begin{cases} x_1 + 2x_2 + x_3 = 2 \\ -x_2 - 3x_3 = 1 \\ -5x_3 = -5 \end{cases} \Rightarrow \bar{y} = \begin{pmatrix} 1 \\ 0 \\ 1 \end{pmatrix}$$

4) Určíme $\bar{x}$:

$$\bar{x} = P \cdot \bar{y} = \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} 1 \\ 0 \\ 1 \end{pmatrix} = \underline{\underline{\begin{pmatrix} 1 \\ 0 \\ 1 \end{pmatrix}}}$$

Př. Vyřešte soustavu rovnic LU rozkladem

$$\left. \begin{aligned} X_1 - X_2 + 2X_3 &= 4 \\ 2X_1 - 2X_2 + 8X_3 &= 13 \\ X_1 + X_2 + 7X_3 &= 6 \end{aligned} \right\} \Rightarrow$$

$$1.) \left(\begin{array}{ccc|ccc} 1 & -1 & 2 & 1 & 0 & 0 \\ 2 & -2 & 8 & 0 & 1 & 0 \\ 1 & 1 & 7 & 0 & 0 & 1 \end{array} \right) \xrightarrow{\substack{-2v_1 \\ -v_1}} \left(\begin{array}{ccc|ccc} 1 & -1 & 2 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 2 & -3 & 1 & 0 \\ 0 & 2 & 5 & -1 & 0 & 1 \end{array} \right) \xrightarrow{\substack{-2v_2 \\ -v_2}} \left(\begin{array}{ccc|ccc} 1 & -1 & 2 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 2 & -3 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & 5 & -2 & 1 \end{array} \right)$$

$$2.) \bar{R} = \hat{L} \cdot \bar{b} = \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 \\ -3 & 1 & 0 \\ 5 & -2 & 1 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} 4 \\ 13 \\ 6 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 4 \\ 1 \\ 0 \end{pmatrix}$$

$$P = E$$

$$3.) \left(\begin{array}{ccc|c} 1 & -1 & 2 & 4 \\ 0 & 1 & 2 & 1 \\ 0 & 0 & 1 & 0 \end{array} \right) \Rightarrow \begin{cases} \vartheta_1 = 5 \\ \vartheta_2 = 1 \\ \vartheta_3 = 0 \end{cases}$$

$$4.) \bar{x} = P \cdot \bar{\vartheta} = E \bar{\vartheta} = \bar{\vartheta} = \underline{\underline{\begin{pmatrix} 5 \\ 1 \\ 0 \end{pmatrix}}}$$

Př. Vyřešte soustavu rovnic LU rozkladem

$$\left. \begin{aligned} X_2 - 2X_3 &= -4 \\ X_1 - X_2 + 2X_3 &= 5 \\ -3X_1 + 2X_2 - X_3 &= -2 \end{aligned} \right\}$$

$$1.) P = \begin{pmatrix} 0 & 1 & 0 \\ 1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{pmatrix} \text{ (vyměníme 1. a 2. sloupec)}$$

$$\left(\begin{array}{ccc|ccc} 0 & 1 & -2 & 1 & 0 & 0 \\ 1 & -1 & 2 & 0 & 1 & 0 \\ -3 & 2 & -1 & 0 & 0 & 1 \end{array} \right) \xrightarrow{\substack{-v_2 \\ -v_2}} \left(\begin{array}{ccc|ccc} 1 & 0 & -2 & 1 & 0 & 0 \\ -1 & 1 & 2 & 0 & 1 & 0 \\ 2 & -3 & -1 & 0 & 0 & 1 \end{array} \right) \xrightarrow{\substack{-v_1 \\ -v_1}} \left(\begin{array}{ccc|ccc} 1 & 0 & -2 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 & -1 & 1 & 0 \\ 0 & -3 & 3 & -2 & 0 & 1 \end{array} \right) \xrightarrow{\substack{-3v_2 \\ -3v_2}} \left(\begin{array}{ccc|ccc} 1 & 0 & -2 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 & -1 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 3 & 1 & 3 & 1 \end{array} \right)$$

$$2.) \bar{R} = \hat{L} \cdot \bar{b} = \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 1 & 1 & 0 \\ 1 & 3 & 1 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} -4 \\ 5 \\ -2 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} -4 \\ 1 \\ 9 \end{pmatrix}$$

$$3.) \left(\begin{array}{ccc|c} 1 & 0 & -2 & -4 \\ 0 & 1 & 0 & 1 \\ 0 & 0 & 3 & 9 \end{array} \right) \Rightarrow \begin{cases} \vartheta_1 = -4 \\ \vartheta_2 = 1 \\ \vartheta_3 = 3 \end{cases} \Rightarrow \bar{\vartheta} = \begin{pmatrix} 2 \\ 1 \\ 3 \end{pmatrix}$$

$$4.) \bar{x} = P \bar{\vartheta} = \begin{pmatrix} 0 & 1 & 0 \\ 1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} 2 \\ 1 \\ 3 \end{pmatrix} = \underline{\underline{\begin{pmatrix} 1 \\ 2 \\ 3 \end{pmatrix}}}$$

Pr: Pomocí LU rozkladu vyřešte soustavu lin. rovnic:

$$\begin{aligned} 2x_2 + x_3 &= 7 \\ x_1 + 2x_2 + x_3 &= 8 \\ \underline{x_1 + x_3} &= \underline{4} \end{aligned}$$

$$1.) \left(\begin{array}{ccc|ccc} \overset{P_1}{\curvearrowright} & & & & & \\ 0 & 2 & 1 & 1 & 0 & 0 \\ 1 & 2 & 1 & 0 & 1 & 0 \\ 1 & 1 & 0 & 0 & 0 & 1 \end{array} \right) \sim \left(\begin{array}{ccc|ccc} & & & 1 & 2 & 0 \\ 1 & 2 & 1 & 0 & 1 & 0 \\ & & & 0 & 1 & 1 \end{array} \right) \xrightarrow{R_1} \left(\begin{array}{ccc|ccc} \overset{P_2}{\curvearrowright} & & & & & \\ 1 & 2 & 0 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & -1 & 1 & 0 \\ 0 & 1 & 1 & 0 & 0 & 1 \end{array} \right) \sim \left(\begin{array}{ccc|ccc} & & & 1 & 0 & 2 \\ 0 & 1 & 0 & -1 & 1 & 0 \\ & & & 0 & 1 & 1 \end{array} \right) \sim \left(\begin{array}{ccc|ccc} & & & 1 & 0 & 2 \\ 0 & 1 & 0 & -1 & 1 & 0 \\ & & & 0 & 0 & 1 \end{array} \right) \xrightarrow{R_2} \underbrace{\left(\begin{array}{ccc|ccc} & & & 1 & 0 & 2 \\ 0 & 1 & 0 & -1 & 1 & 0 \\ & & & 0 & 0 & 1 \end{array} \right)}_U \underbrace{\left(\begin{array}{ccc|ccc} & & & 1 & 1 & 1 \\ & & & 0 & 0 & 1 \end{array} \right)}_L$$

$$\left(\begin{array}{ccc} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{array} \right) \xrightarrow{E} \left(\begin{array}{ccc} 0 & 0 & 1 \\ 0 & 1 & 0 \\ 1 & 0 & 0 \end{array} \right) \xrightarrow{P_1} \left(\begin{array}{ccc} 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \\ 1 & 0 & 0 \end{array} \right) \xrightarrow{P_2} \left(\begin{array}{ccc} 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \\ 1 & 0 & 0 \end{array} \right) = P$$

$$2.) \bar{b} = \tilde{L} \cdot \tilde{b} = \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 \\ -1 & 1 & 0 \\ 1 & -1 & 1 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} 7 \\ 8 \\ 4 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 7 \\ 1 \\ 3 \end{pmatrix}$$

$$3.) U \cdot \bar{y} = \bar{b} : \begin{pmatrix} 1 & 0 & 2 & | & 7 \\ 0 & 1 & 0 & | & 1 \\ 0 & 0 & 1 & | & 3 \end{pmatrix} \Rightarrow \begin{aligned} y_1 + 2 \cdot 3 &= 7 \Rightarrow y_1 = 1 \\ y_2 &= 1 \\ y_3 &= 3 \end{aligned} \Rightarrow \bar{y} = \begin{pmatrix} 1 \\ 1 \\ 3 \end{pmatrix}$$

$$4.) \bar{x} = P \bar{y} = \begin{pmatrix} 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \\ 1 & 0 & 0 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} 1 \\ 1 \\ 3 \end{pmatrix} = \underline{\underline{\begin{pmatrix} 1 \\ 3 \\ 1 \end{pmatrix}}}$$

Zk:

$$\begin{aligned} 0 + 2 \cdot 3 + 1 &= 7 \checkmark \\ 1 + 2 \cdot 3 + 1 &= 8 \checkmark \\ 1 + 3 &= 4 \checkmark \end{aligned}$$

Nalezení matice inverzní LU rozkladem

Nechť $AP = LU$. Potom matici $\bar{A}^{-1}$ určíme následujícím způsobem:

$$AP = LU \quad | \cdot \bar{P}^{-1}$$

$$A = LU\bar{P}^{-1} \quad \Rightarrow \quad \bar{A}^{-1} = P\bar{U}^{-1}\bar{L}^{-1}$$

$$\bar{A}^{-1} = P \cdot \bar{U}^{-1} \cdot \bar{L}$$

$\Rightarrow$ Postup: Určíme matice $P, \bar{U}, \bar{L}$, poté $\bar{U}^{-1}$ a dosadíme do $\bar{A}^{-1} = P\bar{U}^{-1}\bar{L}$

Př. m Nalezněte s využitím LU rozkladu matici inverzní k A .

1.) $A = \begin{pmatrix} 1 & 1 & 4 \\ 1 & 2 & 7 \\ -7 & -9 & -35 \end{pmatrix}$

$$\alpha) \left(\begin{array}{ccc|ccc} 1 & 1 & 4 & 1 & 0 & 0 \\ 1 & 2 & 7 & 0 & 1 & 0 \\ -7 & -9 & -35 & 0 & 0 & 1 \end{array} \right) \sim \left(\begin{array}{ccc|ccc} 1 & 1 & 4 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 3 & -1 & 1 & 0 \\ 0 & -2 & -7 & 7 & 0 & 1 \end{array} \right) \sim \left(\begin{array}{ccc|ccc} 1 & 1 & 4 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 3 & -1 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & -1 & 5 & 2 & 1 \end{array} \right)$$

$P = E$ neboť jsme nevy měňovali sloupce

$$\beta) \left(\begin{array}{ccc|ccc} 1 & 1 & 4 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 3 & -1 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & -1 & 5 & 2 & 1 \end{array} \right) \xrightarrow{-r_2} \left(\begin{array}{ccc|ccc} 1 & 0 & 1 & 1 & -1 & 0 \\ 0 & 1 & 3 & -1 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & -1 & 5 & 2 & 1 \end{array} \right) \xrightarrow{-3r_3} \left(\begin{array}{ccc|ccc} 1 & 0 & 1 & 1 & -1 & 0 \\ 0 & 1 & 3 & -1 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & 0 & 0 & -1 \end{array} \right) \xrightarrow{-r_3} \left(\begin{array}{ccc|ccc} 1 & 0 & 0 & 1 & -1 & 1 \\ 0 & 1 & 0 & -1 & 1 & 3 \\ 0 & 0 & 1 & 0 & 0 & -1 \end{array} \right)$$

$$\bar{A}^{-1} = P\bar{U}^{-1}\bar{L} = E \cdot \begin{pmatrix} 1 & -1 & 1 \\ 0 & 1 & 3 \\ 0 & 0 & -1 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 \\ -1 & 1 & 0 \\ 5 & 2 & 1 \end{pmatrix} = \underline{\underline{\begin{pmatrix} 7 & 1 & 1 \\ 14 & 7 & 3 \\ -5 & -2 & -1 \end{pmatrix}}}$$

2.) $A = \begin{pmatrix} 1 & 2 & -1 \\ 4 & 10 & -3 \\ 1 & 3 & -1 \end{pmatrix}$

$$\alpha) \left(\begin{array}{ccc|ccc} 1 & 2 & -1 & 1 & 0 & 0 \\ 4 & 10 & -3 & 0 & 1 & 0 \\ 1 & 3 & -1 & 0 & 0 & 1 \end{array} \right) \sim \left(\begin{array}{ccc|ccc} 1 & 2 & -1 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 2 & 1 & -4 & 1 & 0 \\ 0 & 1 & 0 & -1 & 0 & 1 \end{array} \right) \sim \left(\begin{array}{ccc|ccc} 1 & 2 & -1 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 2 & 1 & -4 & 1 & 0 \\ 0 & 2 & 0 & -2 & 0 & 2 \end{array} \right) \sim \left(\begin{array}{ccc|ccc} 1 & 2 & -1 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 2 & 1 & -4 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & -1 & 2 & -2 & 2 \end{array} \right)$$

nesmíme vyměňovat řádky!

$P = E$

$$\beta) \left(\begin{array}{ccc|ccc} 1 & 2 & -1 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 2 & 1 & -4 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & -1 & 2 & -2 & 2 \end{array} \right) \xrightarrow{-r_2} \left(\begin{array}{ccc|ccc} 1 & 0 & -2 & 1 & -1 & 0 \\ 0 & 2 & 1 & -4 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & -1 & 2 & -2 & 2 \end{array} \right) \xrightarrow{+2r_3} \left(\begin{array}{ccc|ccc} 1 & 0 & 0 & 1 & -1 & -2 \\ 0 & 2 & 0 & 0 & 1 & 1 \\ 0 & 0 & -1 & 0 & 0 & -1 \end{array} \right) \Rightarrow \bar{U}^{-1} = \begin{pmatrix} 1 & -1 & -2 \\ 0 & \frac{1}{2} & \frac{1}{2} \\ 0 & 0 & -1 \end{pmatrix}$$

$$\bar{A}^{-1} = P\bar{U}^{-1}\bar{L} = E \cdot \begin{pmatrix} 1 & -1 & -2 \\ 0 & \frac{1}{2} & \frac{1}{2} \\ 0 & 0 & -1 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 \\ -4 & 1 & 0 \\ 2 & -1 & 2 \end{pmatrix} = \underline{\underline{\begin{pmatrix} 1 & 1 & -4 \\ -1 & 0 & 1 \\ -2 & 1 & -2 \end{pmatrix}}}$$

Př. 1.1. Y vyjádřím LU rozkladu matrice inverzní k A.

1. $A = \begin{pmatrix} 0 & 1 & 5 \\ 1 & 3 & -1 \\ 2 & 1 & -28 \end{pmatrix}$

1.) $\begin{pmatrix} 0 & 1 & 5 & | & 1 & 0 & 0 \\ 1 & 3 & -1 & | & 0 & 1 & 0 \\ 2 & 1 & -28 & | & 0 & 0 & 1 \end{pmatrix} \xrightarrow{L_1} \begin{pmatrix} 1 & 0 & 5 & | & 1 & 0 & 0 \\ 3 & 1 & -1 & | & 0 & 1 & 0 \\ 2 & 1 & -28 & | & 0 & 0 & 1 \end{pmatrix} \xrightarrow{-3r_1, -2r_1} \begin{pmatrix} 1 & 0 & 5 & | & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & -16 & | & -3 & 1 & 0 \\ 0 & 1 & -38 & | & -2 & 0 & 1 \end{pmatrix} \xrightarrow{-2r_2} \begin{pmatrix} 1 & 0 & 5 & | & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & -16 & | & -3 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & -52 & | & 4 & -2 & 1 \end{pmatrix}$

$\Rightarrow P_1 = \begin{pmatrix} 0 & 1 & 0 \\ 1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{pmatrix} = P$

2.) $\begin{pmatrix} 1 & 0 & 5 & | & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & -16 & | & 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & -1 & | & 0 & 0 & 1 \end{pmatrix} \xrightarrow{+5r_3, -16r_3} \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 & | & 1 & 0 & 5 \\ 0 & 1 & 0 & | & 0 & 1 & -16 \\ 0 & 0 & 1 & | & 0 & 0 & -1 \end{pmatrix}$

$A = P U L^{-1} = \begin{pmatrix} 0 & 1 & 0 \\ 1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} 1 & 0 & 5 \\ 0 & 1 & -16 \\ 0 & 0 & -1 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 \\ -3 & 1 & 0 \\ 4 & -2 & 1 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 0 & 1 & 0 \\ 1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} 26 & -10 & 5 \\ -83 & 33 & -16 \\ -5 & 2 & -1 \end{pmatrix} = \underline{\underline{\begin{pmatrix} -83 & 33 & -16 \\ 26 & -10 & 5 \\ -5 & 2 & -1 \end{pmatrix}}}$

ZK: $\begin{pmatrix} 0 & 1 & 5 \\ 1 & 3 & -1 \\ 2 & 1 & -28 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} -83 & 33 & -16 \\ 26 & -10 & 5 \\ -5 & 2 & -1 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{pmatrix}$

2. $A = \begin{pmatrix} 0 & 3 & 1 \\ 1 & 6 & 2 \\ 3 & 2 & 1 \end{pmatrix}$

1.) $\begin{pmatrix} 0 & 3 & 1 & | & 1 & 0 & 0 \\ 1 & 6 & 2 & | & 0 & 1 & 0 \\ 3 & 2 & 1 & | & 0 & 0 & 1 \end{pmatrix} \xrightarrow{P_1} \begin{pmatrix} 1 & 6 & 2 & | & 0 & 1 & 0 \\ 0 & 3 & 1 & | & 1 & 0 & 0 \\ 3 & 2 & 1 & | & 0 & 0 & 1 \end{pmatrix} \xrightarrow{-2r_1, -3r_1} \begin{pmatrix} 1 & 6 & 2 & | & 0 & 1 & 0 \\ 0 & 3 & 1 & | & 1 & 0 & 0 \\ 0 & -16 & -5 & | & 3 & -1 & 1 \end{pmatrix} \xrightarrow{P_2} \begin{pmatrix} 1 & 0 & 3 & | & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 & | & -2 & 1 & 0 \\ 0 & -1 & -5 & | & 3 & -1 & 1 \end{pmatrix} \xrightarrow{-5r_2} \begin{pmatrix} 1 & 0 & 3 & | & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 & | & -2 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & -5 & | & 13 & -6 & 1 \end{pmatrix}$

$\begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{pmatrix} \xrightarrow{P_1} \begin{pmatrix} 0 & 0 & 1 \\ 0 & 1 & 0 \\ 1 & 0 & 0 \end{pmatrix} \xrightarrow{P_2} \begin{pmatrix} 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \\ 1 & 0 & 0 \end{pmatrix} = P$

2.) $\begin{pmatrix} 1 & 0 & 3 & | & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 & | & 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & -1 & | & 0 & 0 & 1 \end{pmatrix} \xrightarrow{+3r_3} \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 & | & 1 & 0 & 3 \\ 0 & 1 & 0 & | & 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & -1 & | & 0 & 0 & -1 \end{pmatrix}$

$A = P U L^{-1} = \begin{pmatrix} 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \\ 1 & 0 & 0 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} 1 & 0 & 3 \\ 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & -1 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 \\ -2 & 1 & 0 \\ 13 & -6 & 1 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \\ 1 & 0 & 0 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} 16 & -9 & 3 \\ -2 & 1 & 0 \\ -5 & 3 & -1 \end{pmatrix} = \underline{\underline{\begin{pmatrix} -2 & 1 & 0 \\ -5 & 3 & -1 \\ 16 & -9 & 3 \end{pmatrix}}}$

LU rozklad, řešení soustav rovnic LU rozkladem

1. Je dána matice

$$A = \begin{bmatrix} -1 & 1 & 1 \\ 3 & 1 & 2 \\ 1 & 0 & 1 \end{bmatrix}$$

Rozložte tuto matici na součin dolní a horní trojúhelníkové matice (LU rozklad).

2. Je dána matice

$$A = \begin{bmatrix} -1 & 2 & 0 \\ 2 & -3 & 2 \\ 0 & 2 & 5 \end{bmatrix}$$

a) rozložte tuto matici na součin dolní a horní trojúhelníkové matice (LU rozklad)

b) využijte LU rozkladu k řešení soustavy:

$$\begin{aligned} -x_1 + 2x_2 &= 5 \\ 2x_1 - 3x_2 + 2x_3 &= 0 \\ 2x_2 + 5x_3 &= 0 \end{aligned}$$

3. Je dána matice

$$A = \begin{bmatrix} 1 & -1 & -2 \\ 2 & 1 & 1 \\ -1 & 0 & 2 \end{bmatrix}$$

a) rozložte tuto matici na součin dolní a horní trojúhelníkové matice (LU rozklad)

b) využijte LU rozkladu k řešení soustavy:

$$\begin{aligned} x_1 - x_2 - 2x_3 &= 1 \\ 2x_1 + x_2 + x_3 &= 1 \\ -x_1 + 2x_3 &= -1 \end{aligned}$$

4. Je dána matice

$$A = \begin{bmatrix} -1 & 3 & 0 \\ 3 & -8 & 3 \\ 0 & 3 & 1 \end{bmatrix}$$

a) rozložte tuto matici na součin dolní a horní trojúhelníkové matice (LU rozklad)

b) využijte LU rozkladu k řešení soustavy:

$$\begin{aligned} -x_1 + 3x_2 &= 2 \\ 3x_1 - 8x_2 + 3x_3 &= 4 \\ 3x_2 + x_3 &= 14 \end{aligned}$$

c) využijte LU rozkladu k řešení soustavy:

$$\begin{aligned} -x_1 + 3x_2 &= 1 \\ 3x_1 - 8x_2 + 3x_3 &= 2 \\ 3x_2 + x_3 &= -1 \end{aligned}$$

5. Pomocí LU rozkladu vyřešte soustavu rovnic

$$\begin{aligned} x_1 + 2x_2 + 2x_3 &= 9 \\ 2x_1 + x_2 - 2x_3 &= 0 \\ 2x_1 - 2x_2 + x_3 &= 0 \end{aligned}$$

6. Pomocí LU rozkladu nalezněte inverzní matici k matici A

$$A = \begin{bmatrix} 2 & 1 & 1 \\ 1 & 1 & -1 \\ 6 & 4 & 1 \end{bmatrix}.$$

Výsledky

$$1. LU = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ -3 & 1 & 0 \\ -1 & \frac{1}{4} & -\frac{1}{4} \end{bmatrix} \begin{bmatrix} -1 & 1 & 1 \\ 0 & 4 & 5 \\ 0 & 0 & -3 \end{bmatrix}$$

$$2. a) LU = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ -2 & 1 & 0 \\ 0 & 2 & 1 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} -1 & 2 & 0 \\ 0 & 1 & 2 \\ 0 & 0 & 1 \end{bmatrix},$$

$$b) [x_1, x_2, x_3] = [95, 50, -20]$$

$$3. a) LU = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 2 & 1 & 0 \\ -1 & -\frac{1}{3} & \frac{1}{3} \end{bmatrix} \begin{bmatrix} 1 & -1 & -2 \\ 0 & 3 & 5 \\ 0 & 0 & 5 \end{bmatrix},$$

$$b) [x_1, x_2, x_3] = \left[\frac{3}{5}, 0, -\frac{1}{5}\right]$$

$$4. a) LU = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ -3 & 1 & 0 \\ 0 & 3 & 1 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} -1 & 3 & 0 \\ 0 & 1 & 3 \\ 0 & 0 & -8 \end{bmatrix},$$

$$b) [x_1, x_2, x_3] = [10, 4, 2],$$

$$c) [x_1, x_2, x_3] = [-4, -1, 2]$$

$$5. LU = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 2 & 1 & 0 \\ 2 & 2 & 1 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} 1 & 2 & 2 \\ 0 & -3 & -6 \\ 0 & 0 & 9 \end{bmatrix}, [x_1, x_2, x_3] = [1, 2, 2],$$

$$6. A^{-1} = \begin{bmatrix} 5 & 3 & -2 \\ -7 & -4 & 3 \\ -2 & -2 & 1 \end{bmatrix}.$$